

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-103-20

Druk nr 899
Warszawa, 15 stycznia 2021 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy - Kodeks postępowania
cywilnego oraz niektórych innych ustaw.**

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem,

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, 1578 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 11) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 879⁶ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Komornik wyznacza licytację w taki sposób, aby zarówno termin rozpoczęcia, jak i zakończenia przetargu przypadał pomiędzy godziną 9.00 a 14.00 w dni robocze. Czas trwania licytacji wynosi siedem dni. W przypadku ruchomości wymienionych w art. 864 § 2 czas trwania licytacji można skrócić do co najmniej dwóch dni, z zachowaniem warunków, o których mowa w zdaniu pierwszym.”;

2) w art. 953 w § 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) czas, w którym w ciągu dwóch tygodni przed licytacją wolno będzie oglądać nieruchomość oraz przeglądać w sądzie protokół opisu i oszacowania;”;

3) w części trzeciej w tytule II w dziale VI po rozdziale 6 dodaje się rozdział 6a w brzmieniu:

„Rozdział 6a

Sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej

Art. 986¹. § 1. Do sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej stosuje się przepisy rozdziałów 4–7 z odrębnościami wynikającymi z niniejszego rozdziału.

§ 2. W przypadku przetargu w trybie elektronicznym przepisów art. 809¹ § 1 pkt 5 oraz art. 972 § 2 nie stosuje się.

Art. 986². § 1. Sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej przeprowadza się na wniosek wierzyciela. Wniosek o dokonanie sprzedaży w drodze

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach, ustawę z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw, ustawę z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, ustawę z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych, ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, ustawę z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, ustawę z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, ustawę z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

licytacji elektronicznej może zostać złożony także w razie złożenia wniosku o wyznaczenie ponownej lub drugiej licytacji.

§ 2. Jeżeli nieruchomość została zajęta na zaspokojenie kilku wierzytelności dochodzonych przez różnych wierzycieli, sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej dokonuje się, jeżeli zażądał tego którykolwiek z wierzycieli.

Art. 986³. § 1. Komornik w terminie tygodnia od dnia otrzymania od wierzyciela wniosku o przeprowadzenie sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej zawiadamia o tym fakcie dłużnika. W zawiadomieniu wskazuje się nieruchomość lub części nieruchomości, których wniosek dotyczy, oraz poucza dłużnika o treści art. 975.

§ 2. Uprawnienie wynikające z art. 975 dłużnik może zrealizować w terminie tygodnia od dnia doręczenia mu zawiadomienia, o którym mowa w § 1. Po upływie wskazanego terminu kolejność przeprowadzenia przetargu poszczególnych nieruchomości lub ich części określa komornik.

§ 3. Przetargi dotyczące różnych nieruchomości lub ich części, zajętych w tym samym postępowaniu należy zaplanować tak, aby nie toczyły się równocześnie. Powyższe nie ma zastosowania, jeżeli łączna wysokość sumy oszacowania tych nieruchomości nie przekracza łącznej wysokości należności wierzycieli egzekwujących i kosztów egzekucyjnych.

§ 4. Licytacja nie może rozpocząć się wcześniej niż po upływie dwóch tygodni od upływu terminu, o którym mowa w § 2 zdanie pierwsze.

Art. 986⁴. § 1. Sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej jest przeprowadzana za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 2. Warunkiem udziału w przetargu jest utworzenie indywidualnego konta w systemie teleinformatycznym.

§ 3. Obwieszczenie o sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej zamieszcza się na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej co najmniej dwa tygodnie przed jej terminem. W pozostałym zakresie przepisów art. 955 i art. 956 nie stosuje się.

§ 4. W obwieszczeniu komornik wymienia informacje, o których mowa w art. 953 § 1 pkt 3, 6 i 7, a ponadto wymienia:

- 1) nieruchomość, która ma być sprzedana, ze wskazaniem miejsca jej położenia i przeznaczenia gospodarczego wraz z podaniem numeru księgi wieczystej i miejsca

jej przechowania lub z oznaczeniem zbioru dokumentów i sądu, w którym zbiór ten jest prowadzony;

- 2) informację o tym, że przetarg odbywa się w drodze licytacji elektronicznej oraz o chwili rozpoczęcia i zakończenia przetargu;
- 3) informację o obowiązku uiszczenia rękojmi i jej wysokości;
- 4) czas, w którym w ciągu dwóch tygodni przed licytacją wolno będzie oglądać nieruchomość.

§ 5. W systemie teleinformatycznym wraz z obwieszczeniem o licytacji nieruchomości udostępnia się protokół opisu i oszacowania nieruchomości.

Art. 986⁵. § 1. Rękojmię należy złożyć na rachunek bankowy najpóźniej na 2 dni robocze przed rozpoczęciem przetargu. Za datę złożenia rękojmi przyjmuje się dzień uznania rachunku bankowego komornika. Przepisu art. 964 nie stosuje się.

§ 2. Wraz z rękojmią licytant zobowiązany jest do podania w systemie teleinformatycznym danych niezbędnych do wydania postanowienia o przybiciu, w szczególności numeru PESEL, numeru dowodu tożsamości i oświadczenia, czy pozostaje w związku małżeńskim, a jeżeli tak, czy nieruchomość zamierza nabyć do majątku wspólnego czy osobistego, a także do wskazania, czy licytuje we własnym imieniu czy jako pełnomocnik innej osoby.

§ 3. W razie potrzeby komornik niezwłocznie wzywa licytanta za pośrednictwem systemu teleinformatycznego do uzupełnienia danych.

§ 4. Komornik potwierdza fakt złożenia rękojmi i podania danych, o których mowa w § 2, niezwłocznie po ich otrzymaniu, poprzez dopuszczenie licytanta do udziału w przetargu. O odmowie dopuszczenia do przetargu zawiadamia się zainteresowanego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Art. 986⁶. Na dzień przed rozpoczęciem przetargu w systemie teleinformatycznym udostępnia się informacje, o których mowa w art. 973, oraz pouczenia o treści przepisów art. 967, art. 969, art. 971, art. 976, art. 978 § 2, art. 981, art. 986⁷ § 5 oraz art. 986⁸.

Art. 986⁷. § 1. Przetarg rozpoczyna się i kończy z chwilą wskazaną w obwieszczeniu o licytacji nieruchomości.

§ 2. Komornik wyznacza przetarg w taki sposób, aby zarówno termin rozpoczęcia, jak i zakończenia przetargu przypadła pomiędzy godziną 9.00 a 14.00 w dni robocze. Czas trwania przetargu wynosi siedem dni.

§ 3. W toku przetargu licytanci ofiarują cenę nabycia za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Przepisu art. 980 nie stosuje się.

§ 4. W razie umorzenia egzekucji na podstawie art. 981 komornik niezwłocznie anuluje przetarg. Jeżeli w jednym z kilku prowadzonych równocześnie na podstawie art. 986³ § 3 zdanie drugie przetargów zaofiarowano cenę przekraczającą łączną wysokość należności wierzycieli egzekwujących i kosztów egzekucyjnych, komornik może anulować pozostałe przetargi. Z chwilą anulowania przetargu zaofiarowane przez licytantów ceny przestają wiązać.

§ 5. Przetarg wygrywa licytant, którego oferta była w chwili zakończenia przetargu najwyższa.

§ 6. Po zakończeniu przetargu komornik za pośrednictwem systemu teleinformatycznego informuje licytantów o wyłonieniu licytanta ofiarującego najwyższą cenę w chwili zakończenia przetargu.

Art. 986⁸. § 1. Skargi na odmowę dopuszczenia do przetargu można złożyć w terminie 3 dni od dnia odmowy dopuszczenia do przetargu, a na przebieg przetargu – w terminie 3 dni od dnia jego zakończenia.

§ 2. Licytanci i osoby, których nie dopuszczono do przetargu, mogą złożyć skargę wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 3. Skargę za pośrednictwem systemu teleinformatycznego mogą złożyć także osoby niewymienione w § 2, o ile posiadają w tym systemie konto.

Art. 986⁹. Niezwłocznie po zamknięciu przetargu, nie później niż w terminie tygodnia, komornik przesyła sądowi protokół z przebiegu przetargu, wszystkie nierozpoznane skargi oraz dokumenty niezbędne do udzielenia przybicia.

Art. 986¹⁰. § 1. Sąd albo referendarz sądowy wydaje postanowienie co do przybicia na posiedzeniu niejawnym w terminie tygodnia od otrzymania protokołu z przebiegu przetargu oraz dokumentów niezbędnych do udzielenia przybicia. Przepis art. 988 § 2 stosuje się.

§ 2. Postanowienie co do przybicia doręcza się licytantowi, który zaofiarował najwyższą cenę. Wysłuchania licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę, oraz uczestników przetargu dokonuje się jedynie wtedy, gdy jest to konieczne dla wydania postanowienia co do przybicia.

Art. 986¹¹. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzenia sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej oraz sposób

uwierzytelniania użytkowników systemu teleinformatycznego obsługującego licytację elektroniczną, mając na względzie zapewnienie ochrony praw osób uczestniczących w licytacji, sprawność postępowania, skuteczność egzekucji, zapewnienie bezpieczeństwa posługiwania się dokumentami w postaci elektronicznej oraz dostępność systemu teleinformatycznego.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1208) w art. 19 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Uchwała o emisji obligacji zamiennych i akcji przyznawanych w zamian za te obligacje podlega zgłoszeniu do sądu rejestrowego. Jeżeli emitentem jest spółka, która podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, wzmianka o uchwale wskazująca maksymalną wysokość podwyższenia kapitału zakładowego również podlega wpisowi do tego rejestru. Data przydziału i wydania obligacji nie może być wcześniejsza niż data wpisu.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 398, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 38 w ust. 3 wyrazy „28 lutego 2021 r.” zastępuje się wyrazami „30 czerwca 2021 r.”;
- 2) w art. 41 w ust. 1 wyrazy „28 lutego 2021 r.” zastępuje się wyrazami „30 czerwca 2021 r.”;
- 3) w art. 55 w pkt 4 wyrazy „1 marca 2021 r.” zastępuje się wyrazami „1 lipca 2021 r.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2020 r. poz. 971, 875, 1086 i 2320) w art. 2 w ust. 2 pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) kliencie – rozumie się przez to osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której instytucja obowiązana świadczy usługi lub dla której wykonuje czynności wchodzące w zakres prowadzonej przez nią działalności zawodowej, w tym z którą instytucja obowiązana nawiązuje stosunki gospodarcze, lub na zlecenie której przeprowadza transakcję okazjonalną, przy czym w przypadku umowy ubezpieczenia przez klienta instytucji

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 650, z 2019 r. poz. 55, 1214 i 2355 oraz z 2020 r. poz. 288 i 1747.

obowiązanej rozumie się ubezpieczającego, a w przypadku umowy o prowadzenie rejestru akcjonariuszy, o której mowa w art. 328² ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526 i 2320), przez klienta instytucji obowiązanej rozumie się wyłącznie akcjonariusza, zastawnika lub użytkownika akcji podlegającego wpisowi do tego rejestru w związku z transakcją stanowiącą podstawę dokonania wpisu;”.

Art. 5. W ustawie z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 121 i 288) art. 295 otrzymuje brzmienie:

„Art. 295. 1. Do dnia 31 grudnia 2020 r. dokumentacja, o której mowa w art. 155 ust. 1 i art. 156, może być również tworzona, przetwarzana, przechowywana i udostępniana w postaci dotychczasowej. Po tej dacie dopuszczalne jest dalsze przetwarzanie, przechowywanie i udostępnianie w postaci dotychczasowej dokumentacji, która wcześniej została w tej postaci wytworzona.

2. Jeżeli po dniu 31 grudnia 2020 r. prowadzenie, przechowywanie, przetwarzanie i udostępnianie w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 158, akt spraw komorniczych oraz urządzeń ewidencyjnych napotka trudne do przezwyciężenia przeszkody, komornik wytwarza, przetwarza, przechowuje i udostępnia tę dokumentację z pominięciem systemu teleinformatycznego.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1655, 2020 i 2217 oraz z 2020 r. poz. 288) w art. 36 wyrazy „1 marca 2021 r.” zastępuje się wyrazami „1 lipca 2021 r.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1798 oraz z 2020 r. poz. 288, 875 i 1086) w art. 23:

1) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) art. 2, art. 4, art. 5 oraz art. 8 pkt 6 lit. e, które wchodzi w życie z dniem 1 marca 2021 r.”;

2) w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) art. 1 pkt 2–4 i 47, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2021 r.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 288 i 875) w art. 24:

1) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

- „1) art. 5 pkt 3, 4 i 5 lit. b oraz art. 18, które wchodzą w życie z dniem 1 lipca 2021 r.”;
- 2) w pkt 9 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:
„10) art. 5 pkt 5 lit. a, który wchodzi w życie z dniem 1 marca 2021 r.”.

Art. 9. W ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 15zsz¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 15zsz¹. 1. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich, w sprawach rozpoznawanych według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, zwanej dalej „Kodeksem postępowania cywilnego”:

- 1) rozprawę lub posiedzenie jawne przeprowadza się przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie ich na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, z tym że osoby w nich uczestniczące nie muszą przebywać w budynku sądu;
- 2) przewodniczący może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia niejawnego, gdy nie można przeprowadzić rozprawy lub posiedzenia jawnego na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku;
- 3) w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego; prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawłość lub precedensowy charakter sprawy.

2. Od przeprowadzenia rozprawy lub posiedzenia jawnego w sposób przewidziany w ust. 1 pkt 1 można odstąpić tylko w przypadku, jeżeli rozpoznanie sprawy na rozprawie lub posiedzeniu jawnym jest konieczne, a odbycie posiedzenia w budynku sądu nie wywoła nadmiernego zagrożenia dla zdrowia osób w nim uczestniczących.”;

- 2) uchyla się art. 15zsz³;
- 3) art. 15zsz⁴ otrzymuje brzmienie:

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020 r. poz. 2112, 2113, 2123, 2157, 2255, 2275, 2320, 2327, 2338, 2361 i 2401 oraz z 2021 r. poz. 11.

„Art. 15 zzs⁴. 1. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich Naczelny Sąd Administracyjny nie jest związany wnioskiem strony o przeprowadzenie rozprawy. W przypadku skierowania sprawy podlegającej rozpoznaniu na rozprawie na posiedzenie niejawne, Naczelny Sąd Administracyjny orzeka w składzie trzech sędziów.

2. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich wojewódzkie sądy administracyjne oraz Naczelny Sąd Administracyjny przeprowadzają rozprawę przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie jej na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, z tym że osoby w niej uczestniczące nie muszą przebywać w budynku sądu.

3. Przewodniczący może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia niejawnego, jeżeli uzna rozpoznanie sprawy za konieczne, a nie można przeprowadzić jej na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. Na posiedzeniu niejawnym w tych sprawach sąd orzeka w składzie trzech sędziów. ”;

4) po art. 15zszs⁵ dodaje się art. 15zszs⁶–15zszs¹¹ w brzmieniu:

„Art. 15zszs⁶. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich prezes właściwego sądu lub trybunału nie jest związany wnioskiem ani terminem zwołania zgromadzenia ogólnego przewidzianym w przepisach odrębnych.

Art. 15zszs⁷. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich Sąd Najwyższy nie jest związany wnioskiem skarżącego o rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie również w przypadku występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, bez względu na datę wniesienia skargi kasacyjnej. Przepisów art. 15zszs¹ pkt 2 i 3 nie stosuje się.

Art. 15zszs⁸. W sprawach wymienionych w art. 15zszs¹ przesłuchanie, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne (Dz. U. z 2020 r. poz. 195, 1086 i 2320), przeprowadza się przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie go na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, jeżeli sąd z urzędu lub na wniosek konsula uzna to za niezbędne w związku z sytuacją kryzysową wywołaną COVID-19 w miejscu

przesłuchania. Przebieg przesłuchania utrwała się za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk. Zapis obrazu lub dźwięku stanowi załącznik do protokołu przesłuchania. Złożenie pod protokołem podpisów przez osoby inne niż konsul nie jest wymagane.

Art. 15zszs⁹. 1. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich w sprawach wymienionych w art. 15zszs¹ pierwsze pismo procesowe wnoszone przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego albo Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej powinno zawierać adres służbowej poczty elektronicznej i numer telefonu.

2. W braku możliwości wykorzystania systemu teleinformatycznego cyfrowe odwzorowania pism procesowych, zawiadomień, wezwań i orzeczeń sąd doręcza adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu lub Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej na wskazany adres służbowej poczty elektronicznej.

3. Cyfrowe odwzorowania pism procesowych, zawiadomień, wezwań i orzeczeń uznaje się za doręczone w następnym dniu roboczym od chwili wprowadzenia ich przez sąd do środka komunikacji elektronicznej w taki sposób, żeby adresat mógł zapoznać się z jego treścią.

4. Doręczenie, o którym mowa w ust. 1–3, wywołuje skutki procesowe określone w Kodeksie postępowania cywilnego właściwe dla doręczenia odpisu pisma procesowego, zawiadomienia, wezwania lub odpisu orzeczenia.

Art. 15zszs¹⁰. 1. W przypadku całkowitego zaprzestania czynności przez sąd powszechny lub wojskowy z powodu COVID-19 prezes sądu apelacyjnego, a w stosunku do wojskowych sądów garnizonowych prezes wojskowego sądu okręgowego, może wyznaczyć inny sąd równorzędny, położony na obszarze odpowiednio tej samej apelacji lub okręgu, jako właściwy do rozpoznawania spraw pilnych należących do właściwości sądu, który zaprzestał czynności – mając na względzie zapewnienie prawa do sądu oraz warunki organizacyjne sądów. Wyznaczenia dokonuje się na czas oznaczony, wynikający z przewidywanego okresu zaprzestania czynności.

2. W przypadku całkowitego zaprzestania czynności przez wszystkie sądy powszechne lub wojskowe na obszarze apelacji z powodu COVID-19 Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, na wniosek prezesa sądu apelacyjnego, a w stosunku do wojskowych sądów garnizonowych prezes wojskowego sądu okręgowego, na którego obszarze sądy

zaprzestały czynności, wyznacza inne sądy równorzędne, położone w miarę możliwości odpowiednio na obszarze sąsiedniej apelacji lub okręgu, jako właściwe do rozpoznawania spraw pilnych należących do właściwości sądów, które zaprzestały czynności – mając na względzie zapewnienie prawa do sądu oraz warunki organizacyjne sądów. Wyznaczenia dokonuje się na czas oznaczony, wynikający z przewidywanego okresu zaprzestania czynności.

3. W przypadku całkowitego zaprzestania czynności przez wojewódzki sąd administracyjny z powodu COVID-19 Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego może wyznaczyć inny wojewódzki sąd administracyjny jako właściwy do rozpoznawania spraw pilnych należących do właściwości sądu, który zaprzestał czynności – mając na względzie zapewnienie prawa do sądu oraz warunki organizacyjne sądów. Wyznaczenia dokonuje się na czas oznaczony, wynikający z przewidywanego okresu zaprzestania czynności.

4. Sprawami pilnymi, o których mowa w ust. 1 i 2, są sprawy:

- 1) w przedmiocie wniosków o zastosowanie, przedłużenie, zmianę i uchylenie tymczasowego aresztowania;
- 2) w których są stosowane zatrzymanie albo środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania;
- 3) w których orzeczono środek zabezpieczający;
- 4) przesłuchania świadka w postępowaniu przygotowawczym przez sąd na podstawie art. 185a–185c albo art. 316 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, 413, 568, 1086, 1458 i 2320), gdy podejrzany jest zatrzymany;
- 5) przesłuchania świadka w postępowaniu przygotowawczym przez sąd na podstawie art. 185a–185c albo art. 316 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, jeżeli o przeprowadzenie przesłuchania w trybie przewidzianym dla rozpoznawania spraw pilnych wniosł prokurator;
- 6) w przedmiocie europejskiego nakazu aresztowania;
- 7) w przedmiocie zarządzenia przerwy w wykonaniu kary w systemie dozoru elektronicznego;
- 8) dotyczące warunkowego umorzenia postępowania, zarządzenia wykonania kary warunkowo zawieszanej oraz odwołania warunkowego zwolnienia;

- 9) o zastosowanie i przedłużenie środka detencyjnego w postaci umieszczenia cudzoziemca w strzeżonym ośrodku, o zastosowanie lub przedłużenie wobec niego aresztu dla cudzoziemców;
- 10) w których wykonywana jest kara pozbawienia wolności albo inna kara lub środek przymusu skutkujący pozbawieniem wolności, jeżeli rozstrzygnięcie sądu dotyczy zwolnienia osoby pozbawionej wolności z zakładu karnego lub aresztu śledczego albo jest niezbędne do wykonania takiej kary lub środka przymusu w tym zakładzie lub areszcie;
- 11) o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką;
- 12) o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- 13) dotyczące umieszczenia lub przedłużenia pobytu nieletniego w schronisku dla nieletnich;
- 14) dotyczące umieszczenia małoletniego cudzoziemca w placówce opiekuńczo-wychowawczej;
- 15) z zakresu postępowania wykonawczego w sprawach, o których mowa w pkt 8–12;
- 16) wniosków o ustanowienie kuratora w celu reprezentowania interesów małoletnich w postępowaniu przed sądem lub innym organem w sprawach pilnych;
- 17) o których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2020 r. poz. 1346 i 2400);
- 18) przesłuchania przez sąd osoby w trybie zabezpieczenia dowodu lub co do której zachodzi obawa, że nie będzie można jej przesłuchać na rozprawie;
- 19) o rozpoznaniu wniosku restrukturyzacyjnego i prowadzone po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego;
- 20) o ogłoszenie upadłości oraz prowadzone po ogłoszeniu upadłości;
- 21) w przedmiocie nakazania przez sąd opuszczenia mieszkania przez członka rodziny wspólnie zajmującego mieszkanie, który swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, na podstawie art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 596);
- 22) o wyrażenie zgody na wykonanie czynności medycznych, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty;

23) o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

5. Sprawami pilnymi, o których mowa w ust. 3, są sprawy, w przypadku których ustawa określa termin ich rozpatrzenia przez sąd, oraz sprawy wniosków o wstrzymanie wykonania aktu lub czynności.

6. Prezes sądu dokonujący w trybie ust. 1–3 wyznaczenia sądu właściwego do rozpoznawania spraw pilnych należących do właściwości sądu, który zaprzestał czynności, może wskazać także sprawy inne niż pilne należące do właściwości tego sądu, do których rozpoznawania będzie właściwy sąd wyznaczony, jeżeli ich nierozpoznanie mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego, a także gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości

7. Sąd, który całkowicie zaprzestał czynności z powodu COVID-19, przekazuje akta spraw pilnych wszczętych i niezakończonych oraz spraw, o których mowa w ust. 6, sądowi wyznaczonemu jako sąd właściwy w trybie ust. 1–3. O przekazaniu akt zawiadamia się osoby biorące udział w postępowaniu.

8. Sąd wyznaczony jako sąd właściwy w trybie ust. 1–3 pozostaje właściwy do zakończenia postępowania w danej instancji.

Art. 15zszs¹¹. 1. Prezes sądu apelacyjnego może delegować sędziego sądu rejonowego, sędziego sądu okręgowego lub sędziego sądu apelacyjnego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego w innym sądzie rejonowym, sądzie okręgowym lub sądzie apelacyjnym, na czas określony, do rozpoznawania spraw, o których mowa w art. 15zszs¹⁰ ust. 4 i 6, jeżeli z powodu COVID-19 wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości.

2. Prezes wojskowego sądu okręgowego może delegować sędziego wojskowego sądu okręgowego lub sędziego wojskowego sądu garnizonowego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego w innym wojskowym sądzie okręgowym lub wojskowym sądzie garnizonowym, na czas określony, do rozpoznawania spraw, o których mowa w art. 15zszs¹⁰ ust. 4 pkt 1–10, jeżeli z powodu COVID-19 wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości.

3. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego może delegować sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego lub sędziego wojewódzkiego sądu administracyjnego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego w innym sądzie administracyjnym, na czas określony, do rozpoznawania spraw, o których mowa

w art. 15zszs¹⁰ ust. 5, jeżeli z powodu COVID-19 wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości. Za zgodą prezesa sądu apelacyjnego sędzia sądu wojskowego może zostać delegowany także do sądu powszechnego na obszarze apelacji.”.

Art. 10. W okresie roku od dnia od wejścia w życie niniejszej ustawy dokonanie wyboru sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej jest dopuszczalne, jeżeli ze względów technicznych, leżących po stronie komornika sądowego, jest to możliwe.

Art. 11. Przepisy ustawy zmienianej w art. 9 stosuje się również do postępowań rozpoznawanych według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy oraz zgromadzeń ogólnych sądów lub trybunałów zwołanych i niezamkniętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Sprawy, które przed wejściem w życie art. 9 niniejszej ustawy sąd rozpoznawał w składzie innym niż jednego sędziego, w dalszym ciągu prowadzone są przez sędziego, któremu sprawa została przydzielona jako referentowi, do zakończenia sprawy w danej instancji.

Art. 12. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 3, który wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- 2) art. 5, art. 9 i art. 11, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że zmiany w art. 879⁶ § 2 k.p.c. służą harmonizacji rozwiązań dotyczących e-licytacji z ruchomości i z nieruchomości.

W związku z omówioną poniżej propozycją dodania rozdziału 6a – Sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej, za konieczne należy uznać dokonanie korekty dotychczasowej treści art. 953 § 1 pkt 5 k.p.c. Przepis ten pozwala obecnie zainteresowanym licytacyjnym nabyciem nieruchomości zapoznać się z całością akt postępowania egzekucyjnego. Tak szeroki zakres pozyskiwania informacji o dłużniku przez osoby postronne budzi istotne zastrzeżenia, zważywszy na konstytucyjne gwarancje ochrony prywatności, i przede wszystkim jest zbędny z punktu widzenia ewentualnego nabywcy. Może również prowadzić, w przypadku nieuprawnionego przetwarzania informacji o dłużniku, uzyskanych przez zaledwie potencjalnego nabywcę, do stygmatyzacji dłużnika. Oczywiście nadal pełny dostęp do akt postępowania egzekucyjnego będą miały jego strony (wewnętrzna jawność postępowania), natomiast nabywcy licytacyjni poznają treść dokumentu o zasadniczym znaczeniu – opis i oszacowanie nieruchomości, który wraz z jawną treścią ksiąg wieczystych pozwoli im na ocenę istotnych właściwości prawnych i faktycznych zbywanej nieruchomości. Dodać wypada również, że nie dałoby się pogodzić w sposób racjonalny i systemowo sprawny, sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej z bezwzględnym prawem do zapoznania się przez potencjalnego licytanta z całością akt egzekucyjnych we właściwym sądzie rejonowym. W projektowanej, cyfrowej wersji przetargu, dokument zawierający opis i oszacowanie nieruchomości znajdzie się w obsługującym przetarg systemie elektronicznym, będąc tym samym dostępnym dla szerokiego grona nabywców zainteresowanych e-licytacją.

Należy zarazem podnieść, że z uwagi na zaistniałą sytuację epidemiologiczną i trudny do przewidzenia moment jej zakończenia konieczne jest podejmowanie wysiłków zmierzających do dalszej cyfryzacji usług publicznych. Usługi te nie tylko zapewniają wyższy poziom bezpieczeństwa dla uczestników czynności procesowych i pozwalają obniżyć koszty, lecz również w znaczący sposób przyczyniają się do przyspieszenia postępowań sądowych. W tym celu ze wszech miar pożądanym jest dopuszczenie wprowadzenia sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej, na wzór sprawdzonych już rozwiązań, umożliwiających sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej. Rozwiązania takie powinny znacząco

przyczynić się do przyspieszenia egzekucji z nieruchomości, która ze względu na wielość podmiotów w niej uczestniczących jest szczególnie długotrwała. Rozwiązania takie poprawią zarazem transparentność odbywających się w jej toku przetargów. Dostrzegany jest bowiem niejednokrotnie problem zmów między licytantami w celu obniżenia ceny nabycia, co nie będzie możliwe w toku licytacji odbywających się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

W celu wdrożenia powyższych rozwiązań proponuje się dodać w części trzeciej w tytule II w dziale VI po rozdziale 6 k.p.c. rozdział 6a zatytułowany „Sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej”, który będzie umiejscowiony po art. 986 k.p.c. Przepisy o sprzedaży nieruchomości umiejscowione w poprzedzających rozdziałach należałoby stosować odpowiednio, tj.: z odrębnościami wynikającymi z dodawanego rozdziału.

Projektowane rozwiązania zakładają, że przetarg w drodze elektronicznej odbywałby się wyłącznie na wniosek wierzyciela (proj. art. 986² k.p.c.). W razie braku wskazania takiej formy odbycia przetargu odbywałby się on w trybie dotychczasowym. Jednocześnie w razie prowadzenia egzekucji przez kilku wierzycieli należy przyjąć, że do odbycia licytacji w drodze elektronicznej wystarczy wniosek jednego wierzyciela. Rozwiązanie takie uzasadnione jest założeniem, że nowy rodzaj licytacji będzie znacznie bardziej efektywny od dotychczasowego. Zaproponowane rozwiązanie zakłada, że wniosek o przeprowadzenie przetargu w drodze elektronicznej mógłby zostać złożony zarówno w pierwszym, jak i drugim terminie licytacji. Istnieją bowiem uzasadnione okoliczności, w których wierzyciel byłby zainteresowany, aby pierwszy termin licytacji przeprowadzić w sposób tradycyjny i dopiero w drugim terminie licytacji, np. w związku ze słabym zainteresowaniem licytacją, przetarg przeprowadzić w drodze elektronicznej.

Celem wprowadzenia proj. art. 986² k.p.c. jest przede wszystkim zapewnienie transparentności działań komornika, ochrona praw dłużnika i umożliwienie dłużnikowi realizacji uprawnień wynikających z treści art. 975 k.p.c. Omawiany przepis reguluje zarazem przypadki, w których egzekucja została skierowana do kilku nieruchomości dłużnika, i wprowadza mechanizmy zapobiegające sprzedaży majątku dłużnika w rozmiarach nieadekwatnych do wysokości dochodzonego roszczenia.

Przetarg jako najistotniejszy element sprzedaży nieruchomości byłby przeprowadzany w systemie teleinformatycznym. Obecnie brak jest regulacji umożliwiających przeprowadzenie przetargu w takim trybie, w związku z czym zaproponowano dodanie art. 986⁴ k.p.c.

W pierwszej kolejności komornik udostępniaby na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej obwieszczenie o licytacji. Niepożądane jest, aby w obwieszczeniu znajdowało się imię i nazwisko dłużnika. Wynika to z faktu, że dane osobowe umieszczone w Internecie bywają nierzadko powielane i mogłyby się one pojawiać w przestrzeni publicznej nawet wiele lat po zaspokojeniu wierzycieli. Taki stan rzeczy w sposób niedopuszczalny stygmatyzowałby dłużnika. W celu poszerzenia dostępu do informacji o licytowanej nieruchomości proponuje się udostępnić w systemie teleinformatycznym, wraz z obwieszczeniem, treść protokołu opisu i oszacowania.

Należy zarazem przyjąć, że z uwagi na swój charakter i automatyzację procesów związanych z prowadzeniem przetargu elektronicznego daje on nowe możliwości organizacyjne. Powinien trwać tydzień, wzorem funkcjonujących już od lat aukcji elektronicznych. Takie rozwiązanie umożliwi szerszemu kręgowi uczestników udział w licytacji, pozwalając na uzyskanie możliwie najwyższej ceny ze sprzedaży nieruchomości. Potwierdzenie spełnienia warunków licytacyjnych powinno być dokonywane przez komornika sądowego, jako prowadzącego przetarg. W razie pozytywnej weryfikacji użytkownik powinien zyskiwać możliwość dokonywania postąpień w toku przetargu.

Możliwość wnoszenia skarg na przebieg przetargu i odmowę dopuszczenia w nim powinna zostać skrócona do 3 dni. Wynika to z faktu, że w zautomatyzowanym systemie teleinformatycznym może się ujawnić znacznie mniejsza liczba nieprawidłowości niż ma to miejsce w przypadku przetargów tradycyjnych. Za takim określeniem terminu przemawia też możliwość (a w przypadku licytantów – konieczność) wnoszenia skarg za pośrednictwem systemu (proj. art. 986⁸ k.p.c.).

Z uwagi na konieczność wdrożenia stosownego systemu, jak też opracowania aktów wykonawczych, przyjęto, że nowe przepisy w omawianej części powinny wejść w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, zaś składanie wniosków o przeprowadzenie sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej powinno być uzależnione od możliwości technicznych komornika w terminie roku od dnia wejścia w życie ustawy.

Zmiany dotyczące przesunięcia terminu wejścia w życie przepisów o prostej spółce akcyjnej i eKRS

Zmiana art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1208), o której mowa w art. 2, jest związana z projektowanym przesunięciem terminu

wejścia w życie przepisu art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1655, 2020 i 2217 oraz z 2020 r. poz. 288 i 2123) z dnia 1 marca 2021 r. na dzień 1 lipca 2021 r.. Zmiana ma charakter porządkujący. Przepisowi art. 19 ust. 3 ustawy o obligacjach należy bowiem nadać brzmienie, które przewidywał uchylony z dniem 16 maja 2020 r. art. 11 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1798 oraz z 2020 r. poz. 288, 875 i 1086). Art. 11 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw został uchylony na mocy art. 43 pkt 1 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875 i 1086; dalej: „ustawa o Tarczy antykryzysowej 3.0”), ponieważ w tym samym dniu miał wejść w życie art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, który wprowadzał analogiczne zmiany, a ponadto przewidywał dodatkowe modyfikacje przepisu dotyczące prostej spółki akcyjnej. Mając na uwadze, że niniejsza ustawa przekłada termin wejścia w życie art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw na dzień 1 lipca 2021 r., ponownie aktualizuje się potrzeba zmiany art. 19 ust. 3 ustawy o obligacjach. Przepisowi temu należy nadać brzmienie uwzględniające dematerializację akcji, mającą nastąpić z dniem 1 marca 2021 r. na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw. Zmiana polega na zastąpieniu użytego w przepisie wyrazu „wydawanych” wyrazem „przyznawanych”.

Obostrzenia wprowadzone w drugiej połowie marca 2020 r. w związku z pandemią spowodowaną wirusem SARS-CoV-2 miały negatywny wpływ na dynamikę prac nad elektronicznym postępowaniem rejestrowym, objętych projektem eKRS, które są realizowane na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 398 i 650, z 2019 r. poz. 55, 1214 i 2355 oraz z 2020 r. poz. 288 i 1747). Modyfikacji musiały ulec dotychczasowe formy współdziałania przy realizacji projektu między pracownikami Ministerstwa Sprawiedliwości oraz pracownikami wykonawcy systemu teleinformatycznego. Priorytetem stało się bowiem zapewnienie maksymalnego bezpieczeństwa osób biorących udział w realizacji projektu. Okoliczności powyższe spowodowały wydłużenie zakładanych pierwotnie terminów realizacji poszczególnych etapów prac. W konsekwencji aktualizacji wymagają przepisy dotyczące wejścia w życie elektronicznego postępowania rejestrowego. Konieczne jest przesunięcie

zakładanych pierwotnie terminów wejścia w życie przepisów wprowadzających eKRS o cztery miesiące, tj. z dnia 1 marca 2021 r. na dzień 1 lipca 2020 r. .

W związku z przesunięciem terminu wejścia w życie przepisu art. 32 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw z dnia 1 marca 2021 r. na dzień 1 lipca 2021 r. modyfikacji wymaga art. 2 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2020 r. poz. 971, 875, 1086 i 2320). Zmiana, o której mowa w art. 4 ustawy, ma charakter porządkowy. Przepisowi temu należy bowiem nadać brzmienie, które przewidywał uchylony z dniem 16 maja 2020 r. art. 14 ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw. Art. 14 ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw został uchylony na mocy art. 43 pkt 2 ustawy o Tarczy antykryzysowej 3.0, ponieważ w tym samym dniu miał wejść w życie art. 32 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, który wprowadzał analogiczne zmiany, a ponadto przewidywał dodatkowe modyfikacje przepisu dotyczące prostej spółki akcyjnej. Mając na uwadze, że niniejsza ustawa przekłada termin wejścia w życie art. 32 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw na dzień 1 lipca 2021 r., ponownie aktualizuje się potrzeba zmiany art. 2 ust. 2 pkt 10 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Przepisowi temu należy nadać brzmienie uwzględniające wprowadzenie z dniem 1 marca 2021 r. rejestru akcjonariuszy na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw. Zmiana polega na dodaniu w definicji „klienta” doprecyzowania wskazującego, że w odniesieniu do umowy o prowadzenie rejestru akcjonariuszy przez klienta instytucji obowiązanej rozumie się wyłącznie akcjonariusza, zastawnika lub użytkownika akcji wpisanego do tego rejestru. Usuwa wątpliwości co tego, kogo instytucje obowiązane prowadzące takie rejestry powinny traktować jako klientów w związku z prowadzeniem rejestru akcjonariuszy. Wątpliwości mogą wynikać z tego, że umowa o prowadzenie rejestru akcjonariuszy ma być zawierana przez instytucję obowiązaną ze spółką, podczas gdy rejestr umożliwia osobom uprawnionym z akcji wykonywanie wynikających z nich praw oraz rozporządzania nimi. Przypisanie statusu klienta emitentowi akcji (spółce) nie pozwalałoby w sposób prawidłowy zrealizować celów ustawy

o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, ponieważ w odniesieniu do akcji rejestrowanych w takim rejestrze to nie emitenci będą dokonywać transakcji w rozumieniu tej ustawy, lecz osoby wpisane do tego rejestru, jako osoby uprawnione z akcji. Emitenci akcji powinni zostać w związku z tym uznani za klientów jedynie w przypadku, w którym nabyliby akcje własne lub ustanowione na nich ograniczone prawo rzeczowe. Traktowanie emitenta jako klienta skutkowałoby też brakiem kontroli nad transakcjami realizowanymi przez akcjonariuszy niebędących beneficjentami rzeczywistymi emitenta.

Traktowanie emitenta akcji jako klienta instytucji obowiązanej byłoby niewłaściwe również dlatego, że w razie niemożności zastosowania wobec spółki jednego ze środków bezpieczeństwa finansowego instytucja obowiązana, zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, byłaby zobowiązana do niezawierania z nim umowy o prowadzenie rejestru akcjonariuszy albo do rozwiązania takiej umowy. Prowadziłoby to do uniemożliwienia wykonywania praw z akcji wszystkim akcjonariuszom, w tym także takim, którzy nie spełniają warunków do uznania ich za beneficjentów rzeczywistych emitenta i którzy nie wzbudzają wątpliwości w zakresie celów realizowanych przez ww. ustawę, co w dalszej perspektywie mogłoby prowadzić do pozbawienia emitenta możliwości dalszego funkcjonowania. Akcjonariusze pozbawieni takiego rejestru nie byłoby bowiem w stanie wykazać swoich uprawnień do wykonywania praw z akcji.

Zmiana wprowadzana w art. 36 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw jest związana z proponowanym przesunięciem terminów wejścia w życie przepisów wprowadzających elektroniczne postępowanie rejestrowe. Polega ona na przesunięciu na dzień 1 lipca 2021 r. przepisów wprowadzających do polskiego porządku prawnego prostej spółki akcyjnej. Projektując rozwiązania normatywne wprowadzające do polskiego porządku prawnego prostą spółkę akcyjną, założono, że postępowania rejestrowe dotyczące podmiotów działających w tej formie prawnej będą prowadzone wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wdrażanego w ramach projektu eKRS. Modyfikacja takiego założenia oznaczałaby konieczność wprowadzenia w okresie od dnia 1 marca 2021 r. do dnia 1 lipca 2021 r. rozwiązań umożliwiających prowadzenie postępowań rejestrowych dotyczących prostej spółki akcyjnej z wykorzystaniem papierowych formularzy oraz istniejących dotychczas systemów teleinformatycznych. Wiązałoby się to z koniecznością poniesienia na ten cel znacznych

nakładów, co wobec spodziewanego wprowadzenia w dniu 1 lipca 2021 r. rozwiązań objętych projektem eKRS jest rozwiązaniem nieracjonalnym, niecelowym i niezasadnym ekonomicznie.

Zmiana modyfikująca art. 23 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw polega na przesunięciu terminu wejścia w życie art. 2, art. 4, art. 5 oraz art. 8 pkt 6 lit. e ustawy z dnia 28 lutego 2021 r. na dzień 1 marca 2021 r. Wobec przesunięcia terminów wejścia w życie przepisów dotyczących prostej spółki akcyjnej na dzień 1 lipca 2021 r. nie ma potrzeby, aby ww. przepisy wchodziły w życie dzień wcześniej niż pozostałe przepisy dotyczące dematerializacji akcji.

Celem proponowanej zmiany art. 23 polegającej na dodaniu w tym przepisie pkt 6 jest przesunięcie terminu wejścia w życie tych przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, które modyfikują regulacje dotyczące prostej spółki akcyjnej (tj. art. 1 pkt 2–4 i 47). Oczywiście jest bowiem, że regulacje te nie mogą wejść w życie wcześniej niż przepisy, w których brzmienie ingerują.

Zmiana art. 24 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 288 i 875) polega na tym, że przesuwa się termin wejścia w życie art. 5 pkt 3, 4 i 5 lit. b oraz art. 18 tej ustawy z dnia 1 marca 2021 r. na dzień 1 lipca 2021 r. Przepisy te odwołują się w swojej treści do regulacji ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. dotyczących prostej spółki akcyjnej, a więc powinny wejść w życie w tym samym czasie co pozostałe regulacje dotyczące tej formy prawnej.

Zmiany w ustawie o komornikach sądowych

Dotyczą one regulacji intertemporalnej, która określa warunki przejścia z wytwarzania, przetwarzania i przechowywania dokumentacji w postaci dotychczasowej na postać elektroniczną – w systemie teleinformatycznym. Wprowadzane zmiany umożliwiają dalsze przetwarzanie i przechowywanie dokumentacji wytworzonej w postaci papierowej, z uwzględnieniem, że w wielu przypadkach nie będzie potrzeby jej digitalizacji. Niezależnie od powyższego projekt zawiera rozwiązania określające tryb postępowania, na wypadek wystąpienia problemów związanych z prawidłową działalnością systemu względnie jego czasowej awarii.

Zmiany dotyczące procedury cywilnej oraz rozpoznawania spraw przez sądy administracyjne i SN

Zmiany te związane są z postępującą epidemią w kraju i na świecie. W świetle zaistniałych okoliczności, które grożą paraliżem wymiaru sprawiedliwości, należy przyjąć jako zasadę odbywanie rozpraw i posiedzeń jawnych w formie odmiejscowionej. Jeżeli nie ma takiej możliwości, względ na bezpieczeństwo uczestników postępowania oraz pracowników wymiaru sprawiedliwości nakazuje odejście od ściśle postrzeganej zasady jawności zewnętrznej i skierowanie sprawy na posiedzenie niejawne. W ocenie projektodawcy szybkość postępowania jest również wartością, którą należy się w tym przypadku kierować, w szczególności, że nie wpływa ona negatywnie na prawa strony do rzetelnego rozpoznania sprawy. W każdym przypadku może bowiem zostać przeprowadzone postępowanie dowodowe z dokumentów, dowód z opinii biegłych czy zeznań świadków na piśmie, co umożliwi sądowi zebranie pełnego materiału dowodowego, aby móc wydać wyrok w sprawie oparty o całokształt okoliczności sprawy. Przede wszystkim jednak nie zagraża bezpieczeństwu uczestników postępowania i pracowników sądu.

Zderzenie dwóch wartości konstytucyjnych (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) – jawności rozprawy i prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, ale z wyłączeniem tej pierwszej, nie pozostawia wątpliwości, której należy dać pierwszeństwo. Są sprawy, które nie mogą lub nie powinny czekać na rozstrzygnięcie, i czasem jedynym sposobem na to jest procedowanie ich w trybie niejawnym, jeżeli oczywiście nie jest możliwe zastosowanie środków porozumiewania się na odległość sądu ze stronami, bo ten sposób przeprowadzania rozprawy ma absolutny priorytet. Strona ma możliwość skorzystania z łączności teleinformatycznych znajdujących się w siedzibie sądu, w którym przeprowadzana jest rozprawa, lub sądu, w którego obszarze właściwości zamieszkuje. Gwarantują to już obowiązujące przepisy k.p.c. (art. 151).

Dopiero gdy sąd uzna przeprowadzenie rozprawy za konieczne, a względy epidemiczne nie będą stały temu na przeszkodzie, posiedzenie jawne będzie mogło odbyć się w tradycyjnej formie.

Z tych samych względów konieczne jest również przyjęcie jako zasady rozpoznawania spraw przez sąd w składzie jednego sędziego. Podyktowane jest to oczywiście zagrożeniem epidemiologicznym, jakie stwarzają sobie nawzajem trzy osoby zasiadające wspólnie w składzie sądu. Nie ma bowiem znaczenia, czy w sprawie orzeka jeden czy trzech sędziów. Nie

ma obiektywnych i sprawdzalnych danych pozwalających na przyjęcie, że wyrok wydany w składzie jednego sędziego jest mniej sprawiedliwy niż wydany w poszerzonym składzie, czy też że sprawa została mniej wnikliwie zbadana przez jednego sędziego niż trzech. Pojawiające się w tym zakresie supozycje są głęboko krzywdzące dla sędziów i świadczą jedynie o braku znajomości metodyki pracy sędziego. Oznaczałoby to również swoiste votum nieufności dla wiedzy i umiejętności ciężko pracujących sędziów w sądach pierwszej instancji, którzy de facto, mając mniejsze doświadczenie i w założeniu wiedzę niż ich koledzy z wyższej instancji, muszą rozpoznać daną sprawę równie rzetelnie i wnikliwie.

Ponadto to prezesi sądów i trybunałów są osobami, które odpowiadają za bezpieczne przeprowadzenie zgromadzeń sędziów. Prezes nie może być w tym przypadku obligowany do zwołania takiego zgromadzenia ani przez grupę sędziów, ani przez przepisy ustawy, ani przez osoby trzecie. Oczywiście nie jest wykluczone przychylenie się przez niego do stosownego wniosku lub wypełnienie zobowiązania ustawowego, jednak ostateczna decyzja powinna należeć do niego, jako osoby odpowiedzialnej.

Czas również na umożliwienie komunikacji elektronicznej między sądem i fachowymi pełnomocnikami. W przypadku podania przez nich adresu poczty elektronicznej i złożenia wniosku w piśmie procesowym sąd będzie mógł komunikować się z pełnomocnikiem za pomocą ww. poczty.

Kolejną ze zmian przewidzianych w omawianym artykule jest umożliwienie konsulom wykonującym odezwy sądów o przesłuchanie świadka lub strony dokonywania tych czynności w sposób odmiejscowiony, podobnie jak już w obecnych warunkach epidemii ma to miejsce w Polsce. Taka zmiana uzasadniona jest faktem, że w wielu państwach sytuacja epidemiczna jest o wiele gorsza niż w Polsce, co faktycznie uniemożliwia konsulom dokonywanie zleconych im przez sądy czynności. Mając wzgląd na prawo do sądu i rzetelnego procesu, wskazane rozwiązania dotyczyć będą jedynie spraw cywilnych, albowiem stosowanie ich w odniesieniu do spraw karnych mogłoby w stopniu zbyt daleko idącym ograniczać prawo oskarżonego do obrony.

Dla zapobieżenia ewentualnego paraliżu wymiaru sprawiedliwości oraz zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom sądów i uczestnikom postępowań sądowych, przepisy zmieniane w art. 9 powinny dotyczyć również postępowań w toku, w tym w zakresie zmiany składu z wieloosobowego na jednoosobowy. W tym ostatnim przypadku sprawa pozostanie w referacie sędziego referenta, który stanie się przewodniczącym. Sytuacja pandemiczna ciągle się

pogarsza i nie do przewidzenia jest jej dalszy przebieg. Stąd konieczność podjęcia ekstraordynaryjnych środków mających na celu nie tyle usprawnienie, co zagwarantowanie pracy sądów w tym ciężkim dla wszystkich okresie.

Z tego powodu należy wrócić do rozwiązań, które znajdowały się uprzednio w ustawie z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych w zakresie ustalenia katalogu spraw pilnych, możliwości przekazania spraw pilnych z sądu, który z powodu epidemii nie może wykonywać swoich czynności, do innego sądu równorzędnego oraz w zakresie możliwości delegowania sędziego, za jego zgodą, do rozpoznawania spraw pilnych w innym sądzie. Przepisy te utraciły moc wskutek upływu czasu wskazanego w ustawie, natomiast rozwój pandemii pozwala na przyjęcie prawdopodobieństwa graniczącego z pewnością, że rozwiązania w nich przewidziane będą w niedługim czasie niezbędne.

Z uwagi na ważkość problemów regulowanych w art. 5 oraz art. 9 w zw. z art. 11, normy w nich wskazane powinny wejść w życie następnego dnia po ogłoszeniu ustawy w Dzienniku Ustaw.

Zawarte w projekcie ustawy regulacje nie będą miały wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Brak jest możliwości podjęcia alternatywnych środków osiągnięcia celu projektowanej regulacji w stosunku do działań legislacyjnych.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Sprawiedliwości stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248)

oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) – w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości – ministerstwo wiodące Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Dr Anna Dalkowska – Podsekretarz stanu Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Artur Grajewski – Sędzia, Dyrektor Departamentu Legislacyjnego Prawa Cywilnego, tel. 22 52 12 423 , artur.grajewski@ms.gov.pl Maciej Klonowski – Naczelnik, Sędzia, Departament Legislacyjny Prawa Cywilnego, tel. 22 52 12 665; maciej.klonowski@ms.gov.pl	Data sporządzenia 7.01.2021 r. Źródło Inicjatywa własna Nr w Wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów: UD 148

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W Kodeksie postępowania cywilnego art. 953 § 1 pkt 5 pozwala obecnie zainteresowanym licytacyjnym nabyciem nieruchomości zapoznać się z całością akt postępowania egzekucyjnego. Tak szeroki zakres pozyskiwania informacji o dłużniku przez osoby postronne budzi istotne zastrzeżenia, zważywszy na konstytucyjne gwarancje ochrony prywatności, i przede wszystkim jest zbędny z punktu widzenia ewentualnego nabywcy. Może również prowadzić, w przypadku nieuprawnionego przetwarzania informacji o dłużniku, uzyskanych przez zaledwie potencjalnego nabywcę, do stygmatyzacji dłużnika.

Z uwagi na zaistniałą sytuację epidemiologiczną i trudny do przewidzenia moment jej zakończenia konieczne jest podejmowanie wysiłków zmierzających do dalszej cyfryzacji usług publicznych. Usługi te nie tylko zapewniają wyższy poziom bezpieczeństwa dla uczestników czynności procesowych i pozwalają obniżyć koszty, lecz również w znaczący sposób przyczyniają się do przyspieszenia postępowań sądowych. W tym celu ze wszech miar pożądane jest dopuszczenie wprowadzenia sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej, na wzór sprawdzonych już rozwiązań, umożliwiających sprzedaż ruchomości w drodze licytacji elektronicznej. Rozwiązania takie powinny znacząco przyczynić się do przyspieszenia egzekucji z nieruchomości, która ze względu na wielość podmiotów w niej uczestniczących jest szczególnie długotrwała. Rozwiązania takie poprawią zarazem transparentność odbywających się w jej toku przetargów. Dostrzegany jest bowiem niejednokrotnie problem zmów między licytantami w celu obniżenia ceny nabycia, co nie będzie możliwe w toku licytacji odbywających się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

W związku z przesunięciem terminu wejścia w życie przepisu art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1655, 2020 i 2217 oraz z 2020 r. poz. 288) z dnia 1 marca 2021 r. na dzień 1 lipca 2021 r., modyfikacji wymaga art. 19 ust. 3 ustawy o obligacjach. Zmiana ma charakter porządkowy.

W związku z przesunięciem terminu wejścia w życie przepisu art. 32 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw – z dnia 1 marca 2021 r. na dzień 1 lipca 2021 r., modyfikacji wymaga art. 2 ust. 2 pkt 10 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Zmiana ma charakter porządkowy.

Projektując rozwiązania normatywne wprowadzające do polskiego porządku prawnego prostą spółkę akcyjną, założono, że postępowania rejestrowe dotyczące podmiotów działających w tej formie prawnej będą prowadzone wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wdrażanego w ramach projektu eKRS. Modyfikacja takiego założenia oznaczałaby konieczność wprowadzenia w okresie od dnia 1 marca 2021 r. do dnia 1 lipca 2021 r. rozwiązań umożliwiających prowadzenie postępowań rejestrowych dotyczących prostej spółki akcyjnej z wykorzystaniem papierowych formularzy oraz istniejących dotychczas systemów teleinformatycznych. Wiązałoby się to z koniecznością poniesienia na ten cel znacznych nakładów, co wobec spodziewanego wprowadzenia w dniu 1 lipca 2021 r. rozwiązań objętych projektem eKRS jest rozwiązaniem nieracjonalnym, niecelowym i niezasadnym ekonomicznie.

Obostrzenia wprowadzone w drugiej połowie marca 2020 r. w związku z pandemią spowodowaną wirusem SARS-CoV-2 miały negatywny wpływ na dynamikę prac nad elektronicznym postępowaniem rejestrowym, objętych projektem eKRS, które są realizowane na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 398 i 650, z 2019 r. poz. 55, 1214 i 2355 oraz z 2020 r. poz. 288 i 1747). Okoliczności te spowodowały wydłużenie zakładanych pierwotnie terminów realizacji poszczególnych etapów prac. W konsekwencji aktualizacji wymagają przepisy dotyczące wejścia w życie elektronicznego postępowania rejestrowego.

Ogłoszenie stanu epidemii z powodu COVID-19 wprowadziło szereg ograniczeń, które przekładają się również na postępowania sądowe w sprawach karnych. W sprawach wieloosobowych, w których np. występuje wielu oskarżonych lub świadków, konieczność zachowania wymogów sanitarnych podczas rozpraw może wpływać negatywnie na czas prowadzenia postępowań. Wprowadzenie możliwości prowadzenia rozpraw i posiedzeń w trybie wideokonferencji usprawniło tempo postępowań, ale z uwagi na wymogi proceduralne taki tryb procedowania odbywa się w ograniczonym zakresie. Na przedłużeniu postępowań wpływa również np. objęcie kwarantanną oskarżonych, świadków (biegłych), a w szczególności sędziów albo ławników. W konsekwencji tego może dochodzić do przedawnienia karalności przestępstw z przyczyn obiektywnych, tj. mimo że organy ścigania i sądy nie prowadzą postępowań w sposób opieszawy. Innymi słowy istnieje ryzyko, że podejrzani (oskarżeni) mogą nie ponieść odpowiedzialności karnej w wyniku tego, że postępowania karne są prowadzone w stanie epidemii lub zagrożenia epidemicznego. Umożnienie postępowań karnych z powodu przedawnienia karalności wyklucza także możliwość realizacji jednego z podstawowych celów postępowania karnego, tj.

uwzględnienia prawnie chronionego interesu pokrzywdzonego, a co za tym idzie – orzeczenia środka karnego naprawienia szkody, zadośćuczynienia za doznaną krzywdę albo nawiązki na rzecz pokrzywdzonego. Brak zawieszenia biegu terminów przedawnienia w stanie epidemii lub zagrożenia epidemicznego może więc zostać uznany za zaniechanie ustawodawcy, który nie zapewnia właściwej ochrony pokrzywdzonym. Może to również wpływać negatywnie na możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych przez pokrzywdzonych w postępowaniu cywilnym, gdyż skazanie za przestępstwa w praktyce znacznie ułatwia dochodzenie roszczeń w takim postępowaniu.

Postępująca epidemia w kraju i na świecie może zagrażać paraliżem wymiaru sprawiedliwości. W związku z tym należy przyjąć jako zasadę odbywanie rozpraw i posiedzeń jawnych w formie odmiejscowionej. Jeżeli nie ma takiej możliwości, względ na bezpieczeństwo uczestników postępowania oraz pracowników wymiaru sprawiedliwości nakazuje odejść od ściśle postrzeganej zasady jawności zewnętrznej i skierowanie sprawy na posiedzenie niejawne. Szybkość postępowania jest również wartością, którą należy się w tym przypadku kierować, w szczególności, że nie wpływa ona negatywnie na prawa strony do rzetelnego rozpoznania sprawy. W każdym przypadku może bowiem zostać przeprowadzone postępowanie dowodowe z dokumentów, dowód z opinii biegłych czy zeznań świadków na piśmie, co umożliwi sądowi zebranie pełnego materiału dowodowego, aby móc wydać wyrok w sprawie oparty o całość faktów sprawy. Przede wszystkim jednak nie zagraża bezpieczeństwu uczestników postępowania i pracowników sądu.

Z tych samych względów konieczne jest również przyjęcie jako zasady rozpoznawania spraw przez sąd w składzie jednego sędziego. Podyktowane jest to oczywiście zagrożeniem epidemiologicznym, jakie stwarzają sobie nawzajem trzy osoby zasiadające wspólnie w składzie sądu. Nie ma obiektywnych i sprawdzalnych danych pozwalających na przyjęcie, że wyrok wydany w składzie jednego sędziego jest mniej sprawiedliwy niż wydany w poszerzonym składzie, czy też że sprawa została mniej wnikliwie zbadana przez jednego sędziego niż trzech.

Prezesa sądów i trybunałów są osobami, które odpowiadają za bezpieczne przeprowadzenie zgromadzeń sędziów. W obecnej sytuacji zagrożenia epidemicznego nie mogą oni być obligowani do zwołania takiego zgromadzenia ani przez grupę sędziów, ani przez przepisy ustawy, ani przez osoby trzecie.

Sytuacja pandemiczna ciągle się pogarsza i trudno jest przewidzieć jej dalszy przebieg. Stąd konieczność podjęcia odpowiednich środków mających na celu nie tyle usprawnienie, co zagwarantowanie pracy sądów w tym ciężkim dla wszystkich okresie. Z tego względu zasadny byłby powrót do rozwiązań, które znajdowały się uprzednio w ustawie z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych w zakresie ustalenia katalogu spraw pilnych, możliwości przekazania spraw pilnych z sądu, który z powodu epidemii nie może wykonywać swoich czynności, do innego sądu równorzędnego oraz w zakresie możliwości delegowania sędziego, za jego zgodą, do rozpoznawania spraw pilnych w innym sądzie. Przepisy te utraciły moc wskutek upływu czasu wskazanego w ustawie, natomiast rozwój pandemii pozwala na przyjęcie prawdopodobieństwa graniczącego z pewnością, że rozwiązania w nich przewidziane będą w niedługim czasie niezbędne.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Mając na uwadze problemy opisane w pkt 1 OSR, postanowiono o dokonaniu następujących zmian:

Sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej

Jeżeli chodzi o zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego, w pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że zmiany w art. 879⁶ § 2 k.p.c. służą harmonizacji rozwiązań dotyczących e-licytacji z ruchomości i z nieruchomości.

Proponuje się dokonanie korekty dotychczasowej treści art. 953 § 1 pkt 5 k.p.c. Przepis ten pozwala obecnie zainteresowanym licytacyjnym nabyciem nieruchomości zapoznać się z całością akt postępowania egzekucyjnego. Oczywiście nadal pełny dostęp do akt postępowania egzekucyjnego będą miały jego strony (wewnętrzna jawność postępowania), natomiast nabywcy licytacyjnie poznają treść dokumentu o zasadniczym znaczeniu – opis i oszacowanie nieruchomości, który wraz z jawną treścią ksiąg wieczystych pozwoli na ocenę istotnych właściwości prawnych i faktycznych zbywanej nieruchomości. Należy zwrócić uwagę na brak celowości w pozostawieniu bezwzględnie prawa do zapoznania się przez potencjalnego licytanta z całością akt egzekucyjnych we właściwym sądzie rejonowym, w przypadku sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej. W projektowanej, cyfrowej wersji przetargu, dokument zawierający opis i oszacowanie nieruchomości znajdzie się w obsługującym przetarg systemie elektronicznym, będąc dostępnym dla szerokiego grona nabywców zainteresowanych e-licytacją.

Projektowane rozwiązania zakładają, że przetarg w drodze elektronicznej odbywałby się wyłącznie na wniosek wierzyciela (proj. art. 986² k.p.c.). W razie braku wskazania takiej formy odbycia przetargu odbywałby się on w trybie dotychczasowym. Ponadto w razie prowadzenia egzekucji przez kilku wierzycieli należy przyjąć, że do odbycia licytacji w drodze elektronicznej wystarczy wniosek jednego wierzyciela. Zaproponowane rozwiązanie zakłada, że wniosek o przeprowadzenie przetargu w drodze elektronicznej mógłby zostać złożony zarówno w pierwszym, jak i drugim terminie licytacji.

Celem wprowadzenia art. 986² k.p.c. jest przede wszystkim zapewnienie transparentności działań komornika, ochrona praw dłużnika i umożliwienie dłużnikowi realizacji uprawnień wynikających z treści art. 975 k.p.c. Omawiany przepis reguluje przypadki, w których egzekucja została skierowana do kilku nieruchomości dłużnika, i wprowadza mechanizmy zapobiegające sprzedaży majątku dłużnika w rozmiarach nieadekwatnych do wysokości dochodzonego roszczenia.

Przetarg jako najistotniejszy element sprzedaży nieruchomości byłby przeprowadzany w systemie teleinformatycznym. Obecnie brak jest regulacji umożliwiających przeprowadzenie przetargu w takim trybie, w związku z czym zaproponowano dodanie art. 986⁴ k.p.c. W pierwszej kolejności komornik udostępniałby, na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej, obwieszczenie o licytacji. Niepożądane jest, aby w obwieszczeniu znajdowało się imię i nazwisko dłużnika, a ponadto w celu poszerzenia dostępu do informacji

o licytowanej nieruchomości proponuje się udostępnić w systemie teleinformatycznym, wraz z obwieszczeniem, treść protokołu opisu i oszacowania.

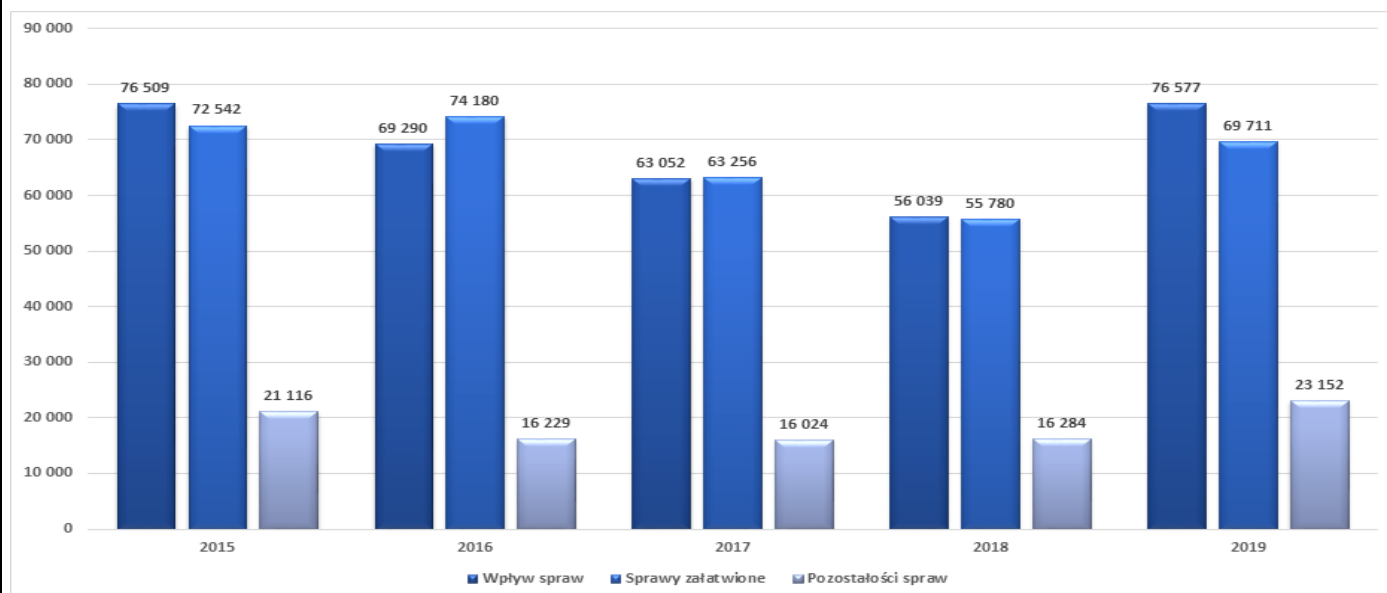
Przetarg elektroniczny powinien trwać tydzień, wzorem funkcjonujących aukcji elektronicznych. Takie rozwiązanie umożliwi szerszemu kręgowi uczestników udział w licytacji, pozwalając na uzyskanie możliwie najwyższej ceny ze sprzedaży nieruchomości. Potwierdzenie spełnienia warunków licytacyjnych powinno być dokonywane przez komornika sądowego, jako prowadzącego przetarg. W razie pozytywnej weryfikacji użytkownik powinien zyskiwać możliwość dokonywania postępowań w toku przetargu.

Możliwość wnoszenia skarg na przebieg przetargu i odmowę dopuszczenia w nim powinna zostać skrócona do 3 dni. Wynika to z faktu, że w zautomatyzowanym systemie teleinformatycznym może się ujawnić znacznie mniejsza liczba nieprawidłowości niż ma to miejsce w przypadku przetargów tradycyjnych. Za takim określeniem terminu przemawia też możliwość wnoszenia skarg za pośrednictwem systemu (proj. art. 986⁸).

Poniżej, na podstawie danych Ministerstwa Sprawiedliwości, przedstawiono i omówiono wpływ, załatwienie oraz pozostałość spraw ze skargi na czynności komornika w poszczególnych latach oraz liczbę spraw, w których dokonano sprzedaży nieruchomości w trybie licytacji publicznej.

W sprawach cywilnych ze skargi na czynności komornika ich wpływ regularnie malał w latach 2015–2018 i w 2019 r. wrócił do poziomu z 2015 r. W 2016 roku zaobserwowano zwiększenie liczby załatwionych spraw w porównaniu do 2015 roku. Jednak od 2017 roku widać wyraźny spadek liczby załatwionych spraw. Spadek liczby załatwionych spraw może się wiązać z mniejszym wpływem spraw ze skargi na czynności komornika wpływających do sądów, przy czym należy zauważyć, że w 2019 roku zanotowano znaczące zwiększenie załatwionych spraw. Najwięcej spraw ze skargi na czynności komornika pozostałych na rok następny zanotowano w latach 2015 i 2019. W roku kolejnym nastąpił duży spadek pozostałości spraw o ok. 5000 i utrzymał się na podobnym poziomie do 2018 r.

Wykres. Wpływ spraw ze skargi na czynności komornika, sprawy załatwione oraz pozostałości spraw ze skargi na czynności komornika w sądach rejonowych w latach 2015–2019

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Tabela. Liczba spraw, w których dokonano sprzedaży nieruchomości w trybie licytacji publicznej w latach 2015–2019

ROK	ZAJĘCIE NIERUCHOMOŚCI	SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI
2015	172 452	9 684
2016	155 709	9 798
2017	150 558	8 611
2018	146 665	8 806
2019	128 434	7 595

Jak wynika z powyższej tabeli, liczba spraw, w których dokonano zajęcia i sprzedaży nieruchomości w trybie licytacji publicznej, od 2015 roku malała. W przypadku zajęcia nieruchomości największy spadek spraw zauważa się w roku 2016 oraz w roku 2019 (odpowiednio o ok. 16,7 tys. i ponad 18 tys. spraw w odniesieniu do lat roku poprzedniego), w kolejnych latach spadek tych spraw był dużo niższy. W przypadku sprzedaży nieruchomości w trybie licytacji publicznej spadek spraw od 2015 roku do końca 2019 roku wyniósł prawie 2,1 tys. spraw.

Przesunięcie terminów wejścia w życie przepisów wprowadzających eKRS

Obostrzenia wprowadzone w drugiej połowie marca 2020 r., w związku z pandemią spowodowaną wirusem SARS-CoV-2 miały negatywny wpływ na dynamikę prac nad elektronicznym postępowaniem rejestrowym, objętych projektem eKRS, które są realizowane na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw. Modyfikacji musiały ulec dotychczasowe formy współdziałania przy realizacji projektu między pracownikami Ministerstwa Sprawiedliwości oraz pracownikami wykonawcy systemu teleinformatycznego. Priorytetem stało się zapewnienie maksymalnego bezpieczeństwa osób biorących udział w realizacji projektu. Okoliczności powyższe spowodowały wydłużenie zakładanych pierwotnie terminów realizacji poszczególnych etapów prac. W konsekwencji aktualizacji wymagają przepisy dotyczące wejścia w życie elektronicznego postępowania rejestrowego. Konieczne jest przesunięcie zakładanych pierwotnie terminów wejścia w życie przepisów wprowadzających eKRS o cztery miesiące, tj. z dnia 1 marca 2021 r. na dzień 1 lipca 2020 r.

Komornicy sądowi – brak obowiązku digitalizacji dokumentacji

Proponuje się zmianę art. 295 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych. Przepis ten określa warunki przejścia z wytwarzania, przetwarzania i przechowywania dokumentacji w postaci dotychczasowej na postać elektroniczną – w systemie teleinformatycznym. Wprowadzane zmiany umożliwiają dalsze przetwarzanie i przechowywanie dokumentacji wytworzonej w postaci papierowej, z uwzględnieniem, że w wielu przypadkach nie będzie potrzeby jej digitalizacji. Projekt zawiera rozwiązania określające tryb postępowania, na wypadek wystąpienia problemów związanych z prawidłową działalnością systemu.

Zmiany dotyczące procedury cywilnej oraz rozpoznawania spraw przez sądy administracyjne i Sąd Najwyższy

Rozpoznawania spraw z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość lub na posiedzeniach niejawnych

W ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych proponuje się zmiany wprowadzające w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich konieczność rozpoznawania spraw w postępowaniu cywilnym oraz postępowaniu administracyjnym przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie ich na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. Ponadto projekt zakłada możliwość przeprowadzenia posiedzenia niejawnego, jeżeli przewodniczący uzna, że rozpoznanie sprawy jest konieczne, a nie można przeprowadzić jej na odległość.

Rozpoznawanie spraw w składzie jednego sędziego

W postępowaniu cywilnym w pierwszej i drugiej instancji proponuje się, aby sąd rozpoznawał sprawy w składzie jednego sędziego. Jednakże prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawziętość lub precedensowy charakter sprawy.

Brak zawiązania wnioskiem o zwołanie zgromadzenia ogólnego sędziów

Projekt zakłada, aby w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich prezes właściwego sądu lub trybunału nie był związany wnioskiem ani terminem zwołania zgromadzenia ogólnego przewidzianym w przepisach odrębnych. Natomiast Sąd Najwyższy nie był związany wnioskiem skarżącego o rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie, również w przypadku występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, bez względu na datę wniesienia skargi kasacyjnej.

Możliwości komunikacji elektronicznej między sądem a profesjonalnymi pełnomocnikami

Proponuje się również wprowadzenie możliwości komunikacji elektronicznej między sądem a profesjonalnymi pełnomocnikami. W sprawach w postępowaniu cywilnym każde pismo procesowe wnoszone przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego albo Prokuraturę Generalną Rzeczypospolitej Polskiej powinno zawierać adres jego poczty elektronicznej i numer telefonu. Podanie ich do wiadomości sądu jest tożsame z wyrażeniem zgody na wykorzystywanie tych danych przez sąd w dalszym toku sprawy.

Przekazanie spraw pilnych z danego sądu do innego sądu równorzędnego

W projektowanej zmianie ustawy proponuje się przywrócić rozwiązania, które już znalazły się w ustawie z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych w zakresie możliwości przekazania spraw pilnych z sądu, który z powodu epidemii nie może wykonywać swoich czynności, do innego sądu równorzędnego oraz w zakresie możliwości delegowania sędziego, za jego zgodą, do rozpoznawania spraw pilnych w innym sądzie (przepisy te utraciły moc wskutek upływu czasu wskazanego w ww. ustawie).

Propozycja zakłada, że w przypadku całkowitego zaprzestania czynności przez sąd powszechny lub wojskowy z powodu COVID-19 prezes sądu apelacyjnego (w przypadku wojskowych sądów garnizonowych – prezes wojskowego sądu okręgowego) może wyznaczyć inny sąd równorzędny, położony na obszarze tej samej apelacji, jako właściwy do rozpoznawania spraw pilnych należących do właściwości sądu, który zaprzestał czynności.

W przypadku całkowitego zaprzestania czynności przez wszystkie sądy powszechne lub wojskowe na obszarze apelacji z powodu COVID-19 Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, na wniosek prezesa sądu apelacyjnego, na którego obszarze sądy zaprzestały czynności, wyznacza inny sąd równorzędny, położony w miarę możliwości na obszarze sąsiedniej apelacji.

Natomiast w przypadku całkowitego zaprzestania czynności przez wojewódzki sąd administracyjny z powodu COVID-19 Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego może wyznaczyć inny wojewódzki sąd administracyjny. Prezes właściwego sądu może zarządzić

rozpoznanie każdej sprawy jako pilnej, jeżeli jej nierozpoznanie mogłoby spowodować m.in.: niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego czy szkodę materialną.

Delegowanie sędziego, za jego zgodą, do rozpoznawania spraw pilnych w innym sądzie

Jeżeli z powodu COVID-19 wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, prezes sądu apelacyjnego może delegować sędziego sądu rejonowego, sędziego sądu okręgowego lub sędziego sądu apelacyjnego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego w innym sądzie rejonowym, sądzie okręgowym lub sądzie apelacyjnym, na czas określony, do rozpoznawania spraw pilnych.

W przypadku sądów wojskowych – prezes wojskowego sądu okręgowego może delegować sędziego wojskowego sądu okręgowego lub sędziego wojskowego sądu garnizonowego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego w innym wojskowym sądzie okręgowym lub wojskowym sądzie garnizonowym.

Natomiast w przypadku sądów administracyjnych – prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego może delegować sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego lub sędziego wojewódzkiego sądu administracyjnego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego w innym sądzie administracyjnym.

Za zgodą prezesa sądu apelacyjnego sędzia sądu wojskowego może zostać delegowany także do sądu powszechnego na obszarze apelacji.

Możliwość przeprowadzenia przesłuchania przez konsula na odległość

Kolejna ze zmian przewidzianych w przedmiotowym projekcie to umożliwienie konsulom przeprowadzenia przesłuchania, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne (Dz. U. z 2020 r. poz. 195, 1086 i 2320), za pomocą urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie go na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, jeżeli sąd z urzędu lub na wniosek konsula uzna to za niezbędne w związku z sytuacją kryzysową wywołaną COVID-19 w miejscu przesłuchania. Taka zmiana uzasadniona jest faktem, że sytuacja epidemiczna na świecie jest dynamiczna, co faktycznie uniemożliwia konsulom dokonywanie zleconych im przez sądy czynności. Wskazane rozwiązania dotyczyłyby jedynie spraw cywilnych, albowiem stosowanie ich w odniesieniu do spraw karnych mogłoby w stopniu zbyt daleko idącym ograniczać prawo oskarżonego do obrony.

Zmiany o charakterze porządkowym

W związku z przesunięciem terminu wejścia w życie przepisu art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1655, 2020 i 2217 oraz z 2020 r. poz. 288) z dnia 1 marca 2021 r. na dzień 1 lipca 2021 r. modyfikacji wymaga art. 19 ust. 3 **ustawy o obligacjach**. Przepisowi temu należy nadać brzmienie uwzględniające dematerializację akcji, mającą nastąpić z dniem 1 marca 2021 r. na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw. Zmiana polega na zastąpieniu użytego w przepisie wyrazu „wydawanych” wyrazem „przyznawanych”.

W związku z przesunięciem terminu wejścia w życie przepisu art. 32 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw – z dnia 1 marca 2021 r. na dzień 1 lipca 2021 r., modyfikacji wymaga art. 2 ust. 2 pkt 10 **ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu**.

Zmiana polega na dodaniu w definicji „klienta” doprecyzowania wskazującego, że w odniesieniu do umowy o prowadzenie rejestru akcjonariuszy przez klienta instytucji obowiązanej rozumie się wyłącznie akcjonariusza, zastawnika lub użytkownika akcji wpisanego do tego rejestru. Przypisanie statusu klienta emitentowi akcji (spółce) nie pozwalałoby w sposób prawidłowy zrealizować celów u.p.p.f.t., ponieważ w odniesieniu do akcji rejestrowanych w takim rejestrze to nie emitenci będą dokonywać transakcji w rozumieniu tej ustawy, lecz osoby wpisane do tego rejestru, jako osoby uprawnione z akcji. Emitenci akcji powinni zostać w związku z tym uznani za klientów jedynie w przypadku, w którym nabyliby akcje własne lub ustanowione na nich ograniczone prawo rzeczowe.

Traktowanie emitenta jako klienta skutkowałoby brakiem kontroli nad transakcjami realizowanymi przez akcjonariuszy niebędących beneficjentami rzeczywistymi emitenta. Traktowanie emitenta akcji jako klienta instytucji obowiązanej byłoby niewłaściwe również dlatego, że w razie niemożności zastosowania wobec spółki jednego ze środków bezpieczeństwa finansowego instytucja, zgodnie z art. 41 ust. 1 u.p.p.f.t., byłaby zobowiązana do niezawierania z nim umowy o prowadzenie rejestru akcjonariuszy albo do rozwiązania takiej umowy. Prowadziłoby to do uniemożliwienia wykonywania praw z akcji wszystkim akcjonariuszom. Akcjonariusze pozbawieni takiego rejestru nie byłoby w stanie wykazać swoich uprawnień do wykonywania praw z akcji.

Przepisy przejściowe

Dla zapobieżenia paraliżu wymiaru sprawiedliwości oraz zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom sądów i uczestnikom postępowań sądowych przepisy zmieniane w art. 9 projektowanej ustawy powinny dotyczyć również postępowań w toku, w tym w zakresie zmiany składu z wieloosobowego na jednoosobowy – w tym przypadku sprawa pozostanie w referacie sędziego referenta, który stanie się przewodniczącym.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W państwach UE, w których przewidziano odpowiednie przepisy w tej dziedzinie, występują różne rodzaje licytacji sądowych. W niektórych państwach UE licytację sądową można przeprowadzić przez Internet, dzięki czemu jej uczestnicy nie muszą osobiście stawać się w sądzie ani przed innym podmiotem publicznym lub prywatnym.

Wykaz państw UE, w których wprowadzono już licytacje sądowe przez Internet: Austria (we współpracy z Niemcami), Chorwacja, Estonia, Finlandia, Hiszpania, Łotwa (jedynie w postępowaniu egzekucyjnym dotyczącym nieruchomości), Niemcy (we współpracy z Austrią), Niderlandy (jedynie w postępowaniu egzekucyjnym dotyczącym nieruchomości), Portugalia, Węgry, Włochy.

Licytacje sądowe - Portugalia¹

Obecnie sprzedaż rzeczy w miarę możliwości dokonuje się za pośrednictwem platformy <https://www.e-leiloes.pt/> zgodnie z art. 837 portugalskiego kodeksu postępowania cywilnego (Código de Processo Civil – CPC) oraz art. 20 i nast. zarządzenia ministerialnego nr 282/2013 z dnia 29 sierpnia 2013 r. Regulamin platformy <https://www.e-leiloes.pt/> został zatwierdzony rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości nr 12624/2015 ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Republiki Portugalskiej (Diário da República), seria 2, nr 219 z dnia 9 listopada 2015 r.

Licytacje ogłasza się na platformie www.e-leiloes.pt, przy czym – na mocy uchwały portugalskiej Izby Doradców Prawnych (Câmara dos Solicitadores) – częściowe lub pełne informacje można również zamieszczać na innych stronach internetowych, rozpowszechniać je w formie drukowanej i za pośrednictwem wiadomości e-mail, nie naruszając uprawnień komornika powołanego do prowadzenia postępowania do ogłaszania sprzedaży również za pośrednictwem innych środków, jakie uzna on za odpowiednie.

Licytacje sądowe – Chorwacja²

Licytacje sądowe ruchomości i nieruchomości są przeprowadzane na podstawie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym (Ovršni zakon, Dziennik Urzędowy Republiki Chorwacji (Narodne Novine, NN) nr 112/12, 25/13, 93/14 i 55/16). System sprzedaży ruchomości i nieruchomości w drodze internetowych licytacji sądowych został wprowadzony w Chorwacji w dniu 1 stycznia 2015 r. i ma zastosowanie do postępowań wszczętych po tej dacie.

Nieruchomości

Egzekucję z nieruchomości przeprowadza się w drodze dokonania wpisu o egzekucji w rejestrze nieruchomości, oszacowania nieruchomości, sprzedaży danego składnika majątku i zaspokojenia roszczenia wierzyciela egzekwującego z zysków uzyskanych w wyniku sprzedaży.

Wartość nieruchomości oszacowuje sąd, wydając stosowne postanowienie w oparciu o uzasadnione ustalenia i opinię biegłego lub rzeczoznawcy; w toku oszacowywania nieruchomości uwzględnia się również niektóre prawa lub obciążenia dotyczące nieruchomości, które nie ustają nawet po sprzedaży i zmniejszają wartość nieruchomości.

Po zakończeniu oszacowywania nieruchomości sąd wydaje postanowienie w sprawie sprzedaży, wskazując sumę oszacowania oraz sposób i warunki sprzedaży nieruchomości.

Zgodnie z art. 92 ust. 2 i 3 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym strony mogą dokonać oszacowania nieruchomości przez zawarcie porozumienia na drodze sądowej lub pozasądowej, które stanowi podstawę do ustanowienia zabezpieczenia lub innego właściwego prawa rzeczowego w celu zabezpieczenia roszczenia, którego zaspokojenia dochodzi dana strona.

Nieruchomości sprzedaje się w drodze internetowych licytacji sądowych, które przeprowadza Agencja Finansowa (zwana dalej „FINA”) na wniosek właściwego organu. Wniosek o sprzedaż oraz inne dokumenty niezbędne do celów sprzedaży nieruchomości składa się w regionalnych ośrodkach FINA, które są właściwe miejscowo ze względu na właściwość sądu prowadzącego postępowanie egzekucyjne.

Internetowa licytacja sądowa rozpoczyna się od zaproszenia do udziału w internetowej licytacji sądowej.

Podczas pierwszej internetowej licytacji sądowej nie można sprzedać nieruchomości za cenę poniżej czterech piątych sumy oszacowania. Podczas drugiej internetowej licytacji sądowej nie można sprzedać nieruchomości za cenę poniżej trzech piątych sumy oszacowania (art. 102 ust. 1 i 2 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym).

Oferty przyjmuje się przez 10 dni roboczych. Jeżeli w trakcie pierwszej internetowej licytacji sądowej nie wpłyną ważne oferty, rozpoczyna się drugą licytację, publikując zaproszenie do udziału następnego dnia po zakończeniu pierwszej internetowej licytacji sądowej. Jeżeli w trakcie drugiej internetowej licytacji sądowej również nie wpłyną ważne oferty, FINA zawiadomi o tym fakcie sąd. W takim przypadku sąd zawiesi egzekucję.

Internetowa licytacja sądowa zostanie zamknięta w terminie określonym w zaproszeniu do udziału (art. 103 ust. 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym).

Po udanym zakończeniu sprzedaży nieruchomości w drodze internetowej licytacji sądowej sąd – po otrzymaniu zawiadomienia od FINA – wyda postanowienie o przysądzeniu własności nieruchomości. W postanowieniu tym sąd zarządza, że – z chwilą uprawomocnienia się postanowienia i uiszczenia ceny nabycia przez nabywcę – w rejestrze należy dokonać wpisu o prawie własności nabywcy do danej nieruchomości oraz wykreślić wszelkie prawa i obciążenia dotyczące danej nieruchomości, które ustają ze względu na jej sprzedaż.

Po uprawomocnieniu się postanowienia o przysądzeniu własności nieruchomości na rzecz nabywcy sąd wyznaczy termin rozprawy, na której dokona podziału ceny zakupu.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

¹ https://e-justice.europa.eu/content_judicial_auctions-473-pt-pl.do?member=1

² https://e-justice.europa.eu/content_judicial_auctions-473-hr-pl.do?member=1

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Minister Sprawiedliwości	1	Ministerstwo Sprawiedliwości	Określenie, w drodze rozporządzenia, sposobu przeprowadzenia sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej oraz sposób uwierzytelniania użytkowników systemu teleinformatycznego obsługującego licytację elektroniczną.
Sądy powszechne	375 w tym: SR – 318, SO – 46, SA – 11	Ministerstwo Sprawiedliwości	Czynności sądu związane z udzieleniem przybicia i poprzedzające przysądzenie własności powinny się odbywać przy użyciu systemu teleinformatycznego. W postępowaniu cywilnym w I i II instancji możliwość rozpoznawania spraw w składzie jednego sędziego. Możliwość komunikacji elektronicznej z profesjonalnymi pełnomocnikami w postępowaniu cywilnym.
Uczestnicy postępowań sądowych	8806 – liczba spraw, w których dokonano sprzedaży nieruchomości w trybie licytacji publicznej (dane za 2018 r.)	Ministerstwo Sprawiedliwości	Wyższy poziom bezpieczeństwa dla uczestników czynności procesowych. Poprawa transparentności odbywających się przetargów. Możliwa sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego na wniosek wierzyciela.
Komornicy	1956 – liczba komorników wykonujących zawód (stan na 31.07.2020)	Ministerstwo Sprawiedliwości	Rozszerzenie kompetencji komornika odnośnie do przeprowadzania licytacji elektronicznej. Możliwa sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Możliwość wytwarzania, przetwarzania, przechowywania i udostępniania akt spraw komorniczych oraz urzędzeń ewidencyjnych z pominięciem systemu teleinformatycznego po 31 grudnia 2020 r., jeżeli pojawią się trudne do przezwyciężenia przeszkody.

Krajowa Rada Komornicza	1	Ministerstwo Sprawiedliwości	Poszerzenie funkcjonalności systemu teleinformatycznego umożliwiającego przeprowadzenie sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej. Określenie szczegółowych zasad odbywania posiedzeń, walnych zgromadzeń, przeprowadzania wyborów i innych głosowań. Obowiązek zamieszczania obwieszczenia o sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej co najmniej dwa tygodnie przed jej terminem.
Sądy powszechne Wojewódzkie sądy administracyjne Naczelny Sąd Administracyjny	392 w tym: sądy powszechne – 375, wojewódzkie sądy administracyjne – 16, Naczelny Sąd Administracyjny – 1	Ministerstwo Sprawiedliwości	Konieczność rozpoznawania spraw z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość. Możliwość przeprowadzenia posiedzenia niejawnego, jeżeli przewodniczący uzna rozpoznanie sprawy za konieczne, a nie można przeprowadzić jej na odległość. Brak związania wnioskiem strony o przeprowadzenie rozprawy (NSA).
Prezes Trybunału Konstytucyjnego Prezisi sądów powszechnych Prezisi sądów administracyjnych Prezisi sądów wojskowych	400 w tym: Prezes Trybunału Konstytucyjnego – 1, prezisi sądów powszechnych – 375, prezisi sądów administracyjnych – 17, prezisi sądów wojskowych – 9	Ministerstwo Sprawiedliwości	Brak związania wnioskiem ani terminem o zwołanie zgromadzenia ogólnego sędziów lub przepisem ustawy szczególnej w tym względzie.
Sąd Najwyższy	1	Ministerstwo Sprawiedliwości	Brak związania wnioskiem skarżącego o rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie, również w przypadku występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, bez względu na datę jej wniesienia.
Profesjonalni pełnomocnicy: • adwokaci • radcy prawni • rzecznicy patentowi • Prokuratoria Generalna RP	56 794 w tym: adwokaci – 19 350 ³ , radcy prawni – 36 484 ⁴ , rzecznicy patentowi – 959 ⁵ ,	Ministerstwo Sprawiedliwości Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej	Możliwość komunikacji elektronicznej z sądem w sprawach w postępowaniu cywilnym.

³ Dot. Adwokatów wykonujących zawód, stan na 31.03.2020

⁴ Dot. Radców prawnych wykonujących zawód, stan na 31.03.2020

⁵ Stan na 31.12.2019 r.

	Prokuratura Generalna RP – 1		
Prezesi sądów apelacyjnych Prezesi wojskowych sądów okręgowych	13 w tym: prezesi sądów apelacyjnych – 11, prezesi wojskowych sądów okręgowych – 2	Ministerstwo Sprawiedliwości	Możliwość wyznaczenia innego sądu równorzędnego, położonego na obszarze tej samej apelacji, jako właściwego do rozpoznawania spraw pilnych należących do właściwości sądu, który zaprzestał czynności – w przypadku całkowitego zaprzestania czynności przez sąd powszechny lub wojskowy. Możliwość delegowania sędziego sądu rejonowego/okręgowego/apelacyjnego lub sędziego wojskowego sądu okręgowego/garnizonowego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego w innym sądzie rejonowym/okręgowym/apelacyjnym, lub wojskowym sądzie okręgowym/garnizonowym. Możliwość delegowania sędziego sądu wojskowego do sądu powszechnego na obszarze apelacji – za zgodą prezesa sądu apelacyjnego.
Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego	1	Ministerstwo Sprawiedliwości	Wyznaczenie innego sądu równorzędnego do rozpoznawania spraw pilnych, położonego w miarę możliwości na obszarze sąsiedniej apelacji – w przypadku całkowitego zaprzestania czynności przez wszystkie sądy powszechne lub wojskowe na obszarze apelacji. Wyznaczenie innego sądu odbywa się na wniosek prezesa sądu apelacyjnego, na którego obszarze sądy zaprzestały czynności.
Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego	1	Ministerstwo Sprawiedliwości	Możliwość wyznaczenia innego wojewódzkiego sądu administracyjnego do rozpoznawania spraw pilnych – w przypadku całkowitego zaprzestania czynności przez wojewódzki sąd administracyjny. Możliwość delegowania sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego lub sędziego wojewódzkiego sądu administracyjnego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego w innym sądzie administracyjnym.
Sądy powszechne Sądy wojskowe Wojewódzkie sądy administracyjne	400 w tym: sądy powszechne – 375,	Ministerstwo Sprawiedliwości	Przejęcie do rozpoznawania spraw pilnych, w przypadku zaprzestania czynności przez sądy równorzędne.

	sądy wojskowe – 9, wojewódzkie sądy administracyjne – 16		
Sędziowie sądów powszechnych Sędziowie sądów wojskowych Sędziowie sądów administracyjnych	9175 w tym: sędziowie sądów powszechnych – 9118 ⁶ , sędziowie sądów wojskowych – 57, sędziowie sądów administracyjnych – (brak danych)	Ministerstwo Sprawiedliwości	W przypadku oddelegowania i wyrażenia zgody przez sędziego – pełnienie obowiązków sędziego w innym sądzie równorzędnym. Sędzia sądu wojskowego może zostać delegowany również do sądu powszechnego na obszarze apelacji.
Konsulowie RP	129 (stan na 15.06.2020 r.)	Ministerstwo Spraw Zagranicznych	Możliwość przeprowadzenia przesłuchania przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie go na odległość, z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny” oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości w zakładce „Projekty aktów prawnych”, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) i § 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2020 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
NFZ													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
NFZ													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
NFZ													

Źródła finansowania	Wprowadzenie w życie projektowanych zmian nie będzie generować dodatkowych skutków finansowych dla sektora finansów publicznych.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Poszerzenie funkcjonalności systemu teleinformatycznego umożliwiającego przeprowadzenie sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej znajduje się w gestii samorządu komorniczego. Wydatki związane z bieżącymi modyfikacjami systemu będą pokrywane przez samorząd komorniczy i nie będą generowały dodatkowych skutków finansowych dla sektora finansów publicznych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

⁶ Liczba etatów sędziowskich, stan na 30.04.2020 r.

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2020 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (komornicy)							
	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe, w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu.						
	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe, w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze	Brak wpływu.						
Niemierzalne	rodzina, obywatele, gospodarstwa domowe, w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze	Przetarg w systemie elektronicznym będzie dostępny dla szerokiego grona nabywców zainteresowanych e-licytacją i przyczyni się do jego transparentności. Ponadto zapewni wyższy poziom bezpieczeństwa dla uczestników czynności procesowych, pozwalając obniżyć koszty, oraz w znaczący sposób przyczyni się do przyspieszenia postępowań sądowych.						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

Wprowadzane możliwości sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej prowadzi do zwiększenia transparentności licytacji komorniczych oraz znacznego uproszczenia procesu licytacji. Ponadto, przez skrócenie czasu na zapoznanie się z ofertą i na złożenie skargi, prowadzi do przyspieszenia procesu licytacji.

Komornik wyznacza licytację w taki sposób, aby zarówno termin rozpoczęcia, jak i zakończenia przetargu przypadła między godziną 9.00 a 14.00 w dni robocze.

Komornik, niezwłocznie po zamknięciu przetargu, nie później niż w terminie tygodnia, przesyła sądowi protokół z przebiegu przetargu, wszystkie nierozpoznane skargi oraz dokumenty niezbędne do udzielenia przybicia.

Krajowa Rada Komornicza ma obowiązek zamieszczania na stronie internetowej obwieszczenia o sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej na co najmniej dwa tygodnie przed jej terminem.

Sędziowie sądów powszechnych, wojskowych i administracyjnych mogą zostać oddelegowani do pełnienia obowiązków sędziego w innym sądzie równorzędnym.

9. Wpływ na rynek pracy

Bez wpływu.

10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☒ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Wprowadzenie możliwości licytacji nieruchomości w drodze elektronicznej wpłynie na zwiększenie informatyzacji tego obszaru działalności, uprości i zwiększy jego dostępność i wpłynie pozytywnie na jego transparentność. W postępowaniu cywilnym oraz postępowaniu administracyjnym obowiązek rozpoznawania spraw przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie ich na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. Możliwości komunikacji elektronicznej między sądem a profesjonalnymi pełnomocnikami w sprawach w postępowaniu cywilnym.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie z upływem 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem: 1) art. 1 pkt 3, który wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia; 2) art. 5, art. 9 i art. 11, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Efekty wejścia w życie projektowanego rozporządzenia będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		